

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka a Mgr. et Ing. et Bc. Radovana Havelce v právní věci stěžovatele **V. n., s. r. o.**, zastoupeného Mgr. Monikou Wetzlerovou, advokátkou se sídlem v Plzni, B. Smetany 167/2, za účasti **Finančního ředitelství v Brně**, se sídlem v Brně, nám. Svobody 4, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2006, č. j. 30 Ca 52/2004 – 28,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 28. 2. 2006, č. j. 30 Ca 52/2004 – 28, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Finančního ředitelství v Brně (dále jen „finanční ředitelství“) ze dne 9. 12. 2003, č. j. 6114/2003/FŘ/140, kterým bylo zamítnuto jeho odvolání proti rozhodnutí Finančního úřadu ve Vyškově (dále jen „finanční úřad“) ze dne 11. 8. 2003, č. j. 51641/03/341960/3416, jímž byla zamítnuta žádost stěžovatele o vrácení přeplatku na odvodu za trvalé odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu (dále jen „ZPF“) ve výši 3 337 560 Kč. Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že o existenci povinnosti platit odvod za odnětí zemědělské půdy ze ZPF je oprávněn rozhodovat příslušný orgán ochrany ZPF. Finanční úřad je ve vztahu k vlastnímu odvodu oprávněn a pověřen pouze jeho výběrem a vymáháním, a to na základě pravomocného rozhodnutí orgánu ochrany ZPF, přičemž tímto rozhodnutím je finanční úřad ve smyslu § 28 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“) vázán.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Právní otázka, kterou krajský soud posoudil podle názoru stěžovatele nesprávně, se týká podmínek existence a zániku souhlasu k trvalému odnětí půdy ze ZPF a rozhodnutí o uložení odvodu za trvalé odnětí půdy ze ZPF. Krajský soud při svém rozhodování nevzal v úvahu ustanovení § 10 odst. 1 zákona č. 334/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o ochraně ZPF“), podle kterého je platnost souhlasu k odnětí půdy ze ZPF totožná s platností stavebního povolení, jehož závaznou součástí se souhlas k trvalému odnětí půdy ze ZPF stává. Rozhodnutí o uložení odvodu za trvalé odnětí půdy ze ZPF je závislé na existenci souhlasu k trvalému odnětí půdy ze ZPF, bez něhož nemůže rozhodnutí o uložení odvodu za trvalé odnětí půdy samostatně existovat. Zánikem souhlasu k trvalému odnětí půdy ze ZPF tak bez dalšího zaniká i rozhodnutí o uložení odvodu, aniž by bylo nutné toto rozhodnutí zvlášť rušit. Stěžovatel poukázal na to, že finančnímu úřadu vyložil, z jakých důvodů jeho povinnost uhradit odvod za trvalé odnětí půdy ze ZPF zanikla a žádal o vrácení prostředků odvedených do státního rozpočtu z právního důvodu, který odpadl. Finanční úřad si nevyřešil předběžnou otázku existence rozhodnutí o uložení odvodu, a tím i trvání povinnosti hradit odvod, a místo toho se spokojil se sdělením Městského úřadu Rousínov, že rozhodnutí o uložení odvodu je platným a účinným a že nebylo zrušeno. Rovněž krajský soud se nezabýval argumentací stěžovatele o zániku povinnosti platit odvod a uvedl, že finanční úřad je vázán rozhodnutím o uložení odvodu. Ani krajský soud tedy neřešil právní otázku zániku rozhodnutí o uložení odvodu v závislosti na zániku souhlasu k trvalému odnětí půdy ze ZPF. Vada řízení spočívá podle názoru stěžovatele v tvrzení krajského soudu, že mohl navrhnout obnovu řízení před Městským úřadem Rousínov a dosáhnout tak zrušení rozhodnutí o uložení odvodu. Tento závěr krajského soudu se opírá o skutkové zjištění, které nemá oporu ve spise. Rozhodnutí Městského úřadu Rousínov o vyměření odvodu nabylo právní moci dne 31. 3. 1999. Dopis, kterým Městský úřad Rousínov oznámil stěžovateli, že stavební povolení, a tím i souhlas k odnětí půdy, zaniklo, byl datován dnem 6. 5. 2002. I kdyby stěžovatel ještě téhož dne požádal o obnovu řízení, byla by žádost podána po uplynutí tříleté propadené lhůty, kterou nelze prominout. Stěžovatel se, na rozdíl od krajského soudu, domnívá, že na jeho případ dopadá ustanovení § 451 odst. 2 o. z. a státu tak vznikla povinnost zaplacený odvod vrátit. Proto navrhl, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Finanční ředitelství ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedlo, že výhrady stěžovatele ke správnosti posouzení právní otázky soudem nejsou důvodné a závěry krajského soudu jsou správné. V bližším odkázalo na své vyjádření ze dne 3. 5. 2004, které bylo předloženo k dotčené správní žalobě. V kompetenci správce daně je vybrání, popř. vymáhání, odvodů, které byly vyměřeny pravomocným rozhodnutím příslušného orgánu státní správy (Městského úřadu Rousínov). Je tedy oprávněn a současně povinen vybrat či vyžadovat úhradu odvodu v té výši, v jaké byla stanovena a vyplývá tak z předmětného pravomocného rozhodnutí o uložení odvodu. Při výkonu pravomoci svěřené finančnímu úřadu v rámci správy odvodů je tento rozhodnutím o uložení odvodu vázán. Výběr, popř. eventuelní vymáhání, odvodů prováděl právě na podkladě tohoto rozhodnutí. Ve svém postupu při správě plateb na danou veřejnoprávní platební povinnost je správce daně povinen toto rozhodnutí a jeho účinky respektovat. Dokud, resp. pokud, rozhodnutí o uložení odvodu jakožto závazný akt aplikace práva v konkrétní věci nebylo zrušeno, je oprávněn a současně povinen evidovat tímto rozhodnutím předepsanou platbu jako platební povinnost poplatníka. Platby přijaté na takovouto platební povinnost jsou pak platbami oprávněně přijatými - jde o platbu na dluh. Stěžovatel mimo jiné tvrdil, že finanční úřad si nevyřešil předběžnou otázku existence rozhodnutí o uložení odvodu. Finanční úřad není oprávněn posuzovat správnost pravomocných rozhodnutí o uložení dotčených odvodů. Ve smyslu ustanovení § 28 odst. 1

zákona o správě daní a poplatků je vázán pravomocnými rozhodnutími o tzv. předběžných otázkách. V daném případě zde pravomocné rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit předmětný odvod bylo. Nadto si správce daně ověřil u příslušného orgánu, který toto pravomocné rozhodnutí o uložení odvodu vydal, že zmíněné rozhodnutí je nadále platným a účinným a pro postup správce daně při správě placení takto uloženého odvodu tedy závazným rozhodnutím. To, že správce daně vycházel ze sdělení Městského úřadu Rousínov, nelze rozhodně posuzovat jako nedostatečnost posouzení předběžné otázky. Správcem daně bylo takto naopak jednoznačně u příslušného orgánu zjištěno, že toto nadále existuje se všemi účinky, které založilo. Případný nesouhlas s existencí povinnosti tímto rozhodnutím uloženou, je na místě uplatnit přímo vůči orgánu, který je oprávněn o dané povinnosti (uložení odvodu) meritorně rozhodovat. Pokud stěžovatel jako důvod kasační stížnosti dále uváděl jinou vadu řízení před soudem, kterou spatřoval v tvrzení krajského soudu, že mohl navrhnout obnovu řízení před Městským úřadem Rousínov, finanční ředitelství jednoznačně odmítlo, že by dané tvrzení mohlo či mělo představovat tzv. jinou vadu řízení před soudem. Bylo v dispozicích stěžovatele iniciovat ve věci pravomocného rozhodnutí o předsedání odvodu ze dne 7. 1. 1999, č. j. ŽP 1162/98 obnovu řízení. Žádost mohl bezpochyby podat včas. Ve stavebním povolení, jehož součástí byl i souhlas k odnětí půdy, bylo výslovně uvedeno, že toto povolení pozbude platnosti, jestliže do dvou let ode dne, kdy nabylo právní moci, nebude stavba zahájena. To, že se tak stalo, tzn. že stavba nebyla v uvedené lhůtě zahájena a že stavební povolení takto pozbývá platnost, muselo být tedy stěžovateli známo, a to již dnem, kdy tato skutečnost nastala, tj. 18. 12. 2000 (stavební povolení nabylo právní moci dne 18. 12. 1998). Tříletá lhůta pro podání žádosti o obnovu řízení ve věci předsedání odvodu skončila až dne 31. 3. 2002. S odkazem na uvedené finanční ředitelství uvedlo, že považuje právní úvahu i závěr krajského soudu za správné.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Podle § 12 odst. 4 zákona o ochraně ZPF vybírá a vymáhá odvody za odnětí půdy finanční orgán podle zvláštních předpisů.

Podle ustanovení § 13 odst. 1 věta první zákona o ochraně ZPF jsou orgány ochrany ZPF pověřené obecní úřady, okresní úřady, správy národních parků a ministerstvo životního prostředí České republiky.

Podle ustanovení § 14 písm. f) citovaného zákona vydávají pověřené obecní úřady podle § 11 odst. 2 rozhodnutí o odvodech za odnětí půdy ze ZPF a povolují podle § 12 odst. 1 odklad lhůty k úhradě těchto odvodů.

Podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. e) zákona č. 531/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů, jsou územní finanční orgány správní úřady, které vybírají a vymáhají odvody, poplatky, úhrady, úplaty, pokuty a penále, včetně nákladů řízení, které jsou uloženy jinými orgány státní správy a které jsou příjmem státního rozpočtu České republiky, rozpočtů územních samosprávných celků a státních fondů České republiky, s výjimkou pokut ukládaných obcemi a kraji.

Podle § 28 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků vyskytne-li se v řízení otázka, o které již pravomocně rozhodl příslušný orgán, je správce daně takovým rozhodnutím vázán. Jinak si může správce daně o takové otázce učinit úsudek nebo dát příslušnému orgánu podnět k zahájení řízení.

V daném případě byl rozhodnutím Okresního úřadu Vyškov ze dne 20. 7. 1998, č. j. 1162/98-Py vydán právnímu předchůdci stěžovatele souhlas k trvalému odnětí zemědělské půdy ze ZPF. Následně vydal Městský úřad Rousínov dne 27. 8. 1998 stavební povolení č. j. Výst. 1941/330/1998, a dne 7. 1. 1999, č. j. ŽP 1162//98 rozhodnutí, kterým předepsal odvod za trvalé odnětí zemědělské půdy pozemku p. č. 118/3 o výměře 18 542 m², kultura orná půda, k. ú. Č. pro výstavbu I. etapy výrobního strojírenského závodu s objektem sociálního zařízení ve výši 3 337 560 Kč se splatností jednorázově do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Finančního úřadu ve Vyškově. Proti rozhodnutí o předepsání odvodu podal stěžovatel odvolání, které bylo rozhodnutím Okresního úřadu ve Vyškově ze dne 10. 3. 1999, č. j. ŽP 268/99-Vaš zamítnuto a napadené rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutí o odvolání nabylo právní moci dne 31. 3. 1999. Právní předchůdce stěžovatele uhradil částku 3 337 560 Kč dne 13. 5. 1999 na účet Finančního úřadu ve Vyškově. Dne 9. 6. 2003 bylo Finančnímu úřadu ve Vyškově doručeno podání stěžovatele, kterým žádal o vrácení zaplaceného odvodu za odnětí půdy ze ZPF, jemuž správce daně nevyhověl.

V dané věci o povinnosti stěžovatele uhradit odvod za odnětí půdy ze ZPF pravomocně rozhodl příslušný orgán ochrany ZPF, tj. Městský úřad Rousínov a v souladu s ustanovením § 28 odst. 1 věta první zákona o správě daní a poplatků byl finanční úřad, jako orgán pověřený výběrem a vymáháním tohoto odvodu, rozhodnutím o předepsání odvodu vázán, a nemohl si o otázce týkající se předepsání odvodu, a tím i o otázce, zda stěžovatel důvodně uhradil odvod za odnětí půdy ze ZPF, učinit úsudek sám. Zaplacením předpisu odvodu za odnětí půdy ze ZPF splnil stěžovatel svoji veřejnoprávní povinnost, která mu vznikla na základě pravomocného rozhodnutí příslušného orgánu ochrany ZPF. Proto správce daně zcela důvodně nevyhověl žádosti stěžovatele o vrácení zaplacené částky za odnětí půdy ze ZPF, neboť na jeho osobním účtu v rozhodné době neevidoval vratitelný přeplatek.

Pokud stěžovatel namítal, že krajský soud neřešil právní otázku zániku rozhodnutí o uložení odvodu v závislosti na zániku souhlasu k trvalému odnětí půdy ze ZPF, je tato námitka nedůvodná. Krajský soud se touto otázkou nemohl věcně zabývat, neboť předmětem soudního přezkumu bylo napadené rozhodnutí finančního ředitelství a nikoliv rozhodnutí Městského úřadu Rousínov o odvodu ze dne 7. 1. 1999. V souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. soud přezkoumává v mezích žalobních bodů pouze napadené výroky rozhodnutí. Byl-li závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k žalobní námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon žalobci napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví. Jedná se zejména o tzv. úkony předběžné povahy, které samy o sobě jsou ze soudního přezkumu vyloučeny podle § 70 písm. b) s. ř. s. Takovým úkonem však rozhodnutí Městského úřadu Rousínov o uložení odvodu za trvalé odnětí půdy ze ZPF není.

Stejně tak nedůvodná je i námitka stěžovatele o existenci vady řízení, kterou spatřoval v tvrzení krajského soudu o tom, že mohl navrhnout obnovu řízení před Městským úřadem Rousínov a dosáhnout tak zrušení rozhodnutí o uložení odvodu. Tento právní názor vyslovil krajský soud nad rámec žaloby jako tzv. „obiter dictum“, tedy poznámku nebo stanovisko

soudu, které vyjadřuje v rozhodnutí o věci „mimochodem“, tj. nikoli přímo k otázce, o kterou ve věci jde, nebo které je uvedeno jen pro ilustraci nebo jako analogie nebo jako argument. Taková poznámka nebo stanovisko proto nemá závaznost a pro odůvodnění rozsudku nejsou nezbytná. Předmětné tvrzení krajského soudu tudíž nemohlo mít vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé, a to bez ohledu na jeho správnost či nesprávnost.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 109 odst. 1 s. ř. s.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Nejvyšší správní soud žádnému z účastníků náhradu nákladů nepřiznal, protože stěžovatel v řízení úspěch neměl a finančnímu ředitelství žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. září 2007

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu